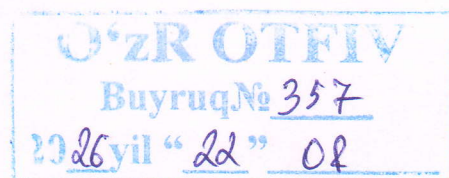

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

**60810200 – *Agrokimyo va tuproqshunoslik bakalavriat ta'lim
yo'nalishining***

MALAKA TALABI

Toshkent – 2026

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

Toshkent davlat agrar universiteti;

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2026 yil «22» 08 dagi 357- sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta’lim davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’limning davlat ta’lim standarti. Oliy ta’lim yo’nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy va tarmoq malaka doiralari (ramkasi), kasbiy standartlar va kadrlar buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talabini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	Umumiy tavsifi.....	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	Malaka talabining qo'llanilishi.....	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari	4
1.2.	Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.....	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatining sohalari	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarining obyektlari.....	4
1.2.3.	Kasbiy faoliyatlarining turlari	5
1.2.4.	Kasbiy vazifalari.....	5
2.	Kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar	6
3.	Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.....	7
4.	Fanlar katalogining tuzilishi	8
	Bibliografik ma'lumotlar	9
	Kelishuv varag'i	10

1. Umumiy tavsifi

60810200 – Agrokimyo va tuproqshunoslik ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlash kunduzgi, kechki va masofaviy ta'lim shakllarida amalga oshiriladi. Barcha ta'lim bo'yicha o'qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Kunduzgi ta'limda bakalavriat dasturining me'yoriy muddati 3 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talablari 60810200 – Agrokimyo va tuproqshunoslik ta'lim yo'nalishi bo'yicha bakalavrlar tayyorlovchi barcha oliy ta'lim muassasalari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabining asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur ta'lim yo'nalishi bo'yicha malaka talablari, o'quv reja va o'quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, ular asosida o'quv jarayonini samarali amalga oshirish uchun mas'ul hamda o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim muassasasining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv boshqarma (bo'limi) boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari) va professor-o'qituvchilari;

ta'lim yo'nalishining o'quv rejasi va o'quv dasturlarini o'zlashtiruvchi oliy ta'lim muassasasining talabalari;

bakalavriat bitiruvchilarining tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Yakuniy Davlat attestatsiya komissiyalari;

ta'limni boshqarish bo'yicha vakolatli davlat organlari;

oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

vazirlik huzuridagi oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi bo'limlari;

kadrlar buyurtmachilari va ish beruvchi tashkilot va korxonalar;

oliy ta'lim muassasalariga o'qishga kirayotgan abituriyentlar, ularning otalari va boshqa manfaatdor shaxslar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatining sohalari.

Qishloq xo'jaligi yer resurslaridan barqaror foydalanishda tuproq qoplamini muhofaza qilishga qaratilgan yerdan foydalanish tizimini joriy qilish, fermer xo'jaliklarini kompleks rivojlantirishda yerdan samarali foydalanishni tashkil etish, global iqlim o'zgarishining salbiy oqibatlarini tuproq unumdorlik holatiga ta'sirini tahlil qilish, tuproq unumdorligi va ekinlar hosildorligini oshirishda mineral hamda organik o'g'itlardan samarali foydalanish tizimini ishlab chiqish, tuproq qoplamini xaritalash jarayonlarini raqamlashtirish bilan bog'liq kasbiy sohalar majmuasini qamrab oladi.

Yo'nalish bo'yicha fan, texnika va texnologiyalarining zamonaviy yutuqlari, kadrlar buyurtmachilari va soha mutaxassislarining taklif va talablaridan kelib chiqqan holda bakalavrlarning kasbiy faoliyat sohalarida qo'shimcha va o'zgarishlar bo'lishi mumkin.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarining obyektlari.

Davlat va nodavlat tashkilotlar, korxona va muassasalar, kompaniyalar (firmalar), ilmiy-tadqiqot tashkilotlari, agrosanoat majmui korxonalari,

agroklasterlar, fermer xo'jaliklarining boshqaruv tizimlarida agrokimyogar, tuproqshunos, kartograf, biolog.

60810200 – Agrokimyo va tuproqshunoslik ta'lim yo'nalishi bo'yicha bitiruvchilari pedagogik qayta tayyorlashdan o'tgandan keyin, professional ta'lim muassasalarida ta'limning vakolatli boshqaruv organlari tomonidan aniqlanadigan umumkasbiy va ixtisoslik fanlarini o'qitish bo'yicha pedagogik faoliyati bilan shug'ullanish huquqiga ega bo'ladi. Bakalavriatning kasb ta'limi yo'nalishlari bundan mustasno.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarining turlari:

- *ilmiy-tadqiqot;*
- *tashkiliy-boshqaruv;*
- *loyihaviy-texnologik;*
- *axborot-tahliliy.*

1.2.4. Kasbiy vazifalari.

60810200 - Agrokimyo va tuproqshunoslik ta'lim yo'nalishi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 6-malaka darajasi hamda bakalavr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq, bakalavriat bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni samarali bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot faoliyatda:

Respublika va xorijda chop etilgan agrokimyo va tuproqshunoslik sohasiga oid ilmiy-texnik axborotlarning ilmiy manbalarini o'rganish;

soha bo'yicha ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda bevosita ishtirok etish;

mavzu (topshiriq) bo'yicha ilmiy-texnikaviy ma'lumotlarni yig'ish, ishlov berish, tahlil qilish va olingan ma'lumotlarni tizimlashtirishda ishtirok etish;

ilmiy-tadqiqot natijalarini va ishlanmalarni amaliyotga tatbiq etishda ishtirok etish;

muayyan maydon tuproqlarini agrofizikaviy va agrokimyoviy xossalarini o'rganish bo'yicha namunaviy uslublar asosida ilmiy izlanishlar olib borish;

tuproq xaritalari va agrokimyoviy xaritanomalarni tuzish hamda ulardan foydalanish;

qishloq xo'jaligi ekinlarini oziqa moddalariga bo'lgan talabini o'rganish asosida agrokimyoviy xaritanomalar tuzish va o'g'itlash tizimini ishlab chiqish;

yangi turdagi o'g'itlarni qo'llash bo'yicha ilmiy asoslangan tizimlarni tavsiya etish va foydalanish;

ilmiy seminarlar, simpoziumlar va ilmiy-amaliy konferensiyalar ishida ishtirok etish;

innovatsion ko'rgazma yarmarkalarida ilmiy izlanishlar natijalarini namoyish etishda qatnashish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatda:

agrokimyo va tuproqshunoslikga tegishli texnologiya va texnik vositalardan samarali foydalanish, ularning ko'rsatkichlarini baholash va oshirish choralarini ko'rish;

agrokimyo va tuproqshunoslikga sohasida ishlab chiqarish texnologik jarayonlarini amalga oshirish uchun zarur bo'lgan ishlab chiqarish jarayonlari va resurslarini rejalashtirish;

ishlab chiqarish jarayonlarining atrof-muhit muhofazasi, yong'in, texnika va mehnat xavfsizligi talablariga mosligini monitoring qilish;

kasbga oid muammolarning yechimlarini amaliyotga tatbiq etish;

fikrlar xilma-xilligi sharoitida boshqaruvda qaror qabul qilish;

birlamchi ishlab chiqarish bo'g'in ishini tashkil qilish va boshqarish;

kasbiy faoliyati bo'yicha ish rejasini tuzish, bajarish va nazorat qilish hamda ish natijalarini baholash.

Loyihaviy-texnologik faoliyatda:

agrokimyo va tuproqshunoslik sohalarida ishlab chiqarishning texnologik jarayonlarini loyihalash, tashkil etish va boshqarish;

loyihaviy va dasturiy hujjatlarni ishlab chiqish;

qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishni boshqarish va boshqa tuzilmalarda ishlash;

tuproqlarni unumdorligini tiklash, saqlash va oshirishga yo'naltirilgan agrotexnik tadbirlarni rejalashtirish;

turli masshtabli tuproq xaritalari va agrokimyoviy xaritanomalarni tuzish;

mineral va organik o'g'itlarni qo'llashni nazorat qilish;

sohaga oid axborot texnologiyalarining xalqaro va kasbiy standartlarini, zamonaviy uslublarini, instrumental va hisoblash vositalarini amaliyotda qo'llash.

Axborot-tahliliy faoliyatda:

zamonaviy axborot texnologiyalari tizimlaridan foydalanishni hisobga olgan holda ishlab chiqarish jarayonlari monitoringi va sifatini baholash usullari hamda mexanizmlarini ishlab chiqish;

tashkilot va korxonalar faoliyatini xalqaro amaliyot mezonlari, me'yorlari va talablari asosida tahlil qilish;

tahlil masalalarni hal qilishda zamonaviy axborot texnologiyalari va texnik vositalardan foydalanish;

loyihalar samaradorligini baholash;

axborot-tahlil faoliyati natijalari bo'yicha hisobot tayyorlash;

boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

2. Kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar.

kasbiy faoliyatda tabiiy fanlarning asosiy qonunlaridan foydalana olishi, nazariy va eksperimental tadqiqotlar usullarini qo'llay olishi;

og'zaki va yozma shaklda davlat tili qoida va me'yorlariga amal qilgan holda fikr, mulohaza, g'oya, taklif, ta'rif va xulosalarni mantiqiy, to'g'ri, asosli va aniq bayon etish hamda ifodalay olishi;

xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunish va kasbiy faoliyati uchun yetarli darajada undan foydalana olishi;

olingan kasbiy tajribani tanqidiy ko'rib chiqish, o'z-o'zini rivojlantirish, malaka oshirish va o'z kasbiy faoliyatining turi hamda xarakterini o'zgartirishga qodir bo'lishi;

axborotlarni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish usullarini bilish va faoliyatida mustaqil asoslangan qarorlar qabul qila olishni;

me'yoriy-huquqiy hujjatlarni izlash, tahlil qilish va ulardan kasbiy faoliyatida foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lish;

tuproq xaritalari va agrokimyoviy xaritanomalarni tuzish va ulardan foydalanish;

ekinlar hosildorligini oshirishda o'g'itlardan (mineral, organik, biologik va noan'anaviy) oqilona foydalanish;

tuproqlar unumdorligini tiklash, saqlash va oshirish texnologiyalarini qo'llash;

turli masshtabli tuproq xaritalari va agrokimyoviy xaritanomalarni tuzish;

mineral va organik o'g'itlarni qo'llash me'yorlarini nazorat qilish;

yerlarni baholash bo'yicha yo'riqnomalar tuzish va ball bonitetini belgilash;

tuproq-agrokimyoviy laboratoriya uslublarini bilish va qo'llash;

qishloq xo'jaligini mineral o'g'itlar bilan ta'minlash bo'yicha yagona texnik va texnologik siyosatni olib borish;

qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilarining buyurtmalarini umumlashtirish yo'li orqali mineral o'g'itlarga bo'lgan talabning har yilgi bashoratlarini shakllantirishda ishtirok etish;

sug'oriladigan yerlarning meliorativ holatini yanada yaxshilash, qishloq xo'jaligida ishlab chiqarish sohasiga intensiv usullarni, suv va yer resurslarni tejaydigan agrotexnologiyalarni joriy etish;

mehnat jamoasiga rahbarlik qilish;

ishlab chiqarish faoliyatini boshqarish sifatini nazorat qilish va tadbiq etish;

agrokimyo va tuproqshunoslik sohasida zamonaviy kommunikatsion, informatika va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.

3. Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Malakaviy amaliyot – majburiy va tanlov fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratiladi.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

1. O'quv tanishuv amaliyotlari;
2. Ishlab chiqarish amaliyoti;
3. Bitiruv oldi amaliyoti.

4. Fanlar katalogining tuzilishi:

T.r.	Fanning malakaviy kodi	O‘quv fanlari, bloklar va faoliyat turlari	Umumiy yuklamaning hajmi, soatlarda	Kredit miqdori	Semestri
1.00		Majburiy fanlar	3420	114	1-5
1.01	O'EYTB1104	O'zbekistonning eng yangi tarixi	120	4	1
1.02	FALB1304	Falsafa	120	4	3
1.03	XJTNB1108	Xorijiy til	240	8	1,2
1.04	O'T O'SQB1204	O'zbek (rus) tili. O'zbek tilini sohada qo'llash	120	4	2
1.05	UBO'SFB1106	Umumiy biologiya va o'simliklar fiziologiyasi	180	6	1
1.06	QXITRTB1204	Qishloq xo'jaligida IT va raqamli texnologiyalar	120	4	2
1.07	AFOKB1204	Analitik, fizkolloid va organik kimyo	120	4	2
1.08	DINB1104	Dinshunoslik	120	4	1
1.09	TGAB1110	Tuproqshunoslik va geologiya asoslari	300	10	1,2
1.10	AGROB1112	Agrokimyo	360	12	1,2
1.11	MSB1304	Mevachilik va sabzavotchilik	120	4	3
1.12	QXESTB1404	Qishloq xo'jaligi ekinlarini sug'orish texnologiyalari	120	4	4
1.13	TBKTFB1312	Tuproq biologiyasi, kimyosi va fizikasi	360	12	3-4
1.14	AXTB1306	Agrokimyoviy xaritanomalar tuzish	180	6	3
1.15	ATUB1406	Agrokimyoviy tekshirish usullari	180	6	4
1.16	YTYKB1504	Yer tuzish va yer kadastri	180	6	5
1.17	MTB1504	Meliorativ tuproqshunoslik	120	4	5
1.18	TBXGTB1506	Tuproq bonitirovkasi va xaritalashda geoaxborot tizimlari	180	6	5
1.19	O'QTB1506	O'g'it qo'llash tizimi	180	6	5
2.00		Tanlov fanlar	660	22	3,4,5
2.00		<i>Tanlov fanlar</i>	<i>660</i>	<i>22</i>	<i>3,4,5</i>
	Kvalifikatsiya	Agrokimyogar, tuproqshunos, biolog			
		Jami	4080	136	
		Malakaviy amaliyotlar	1320	44	(2,4,6)
		Yakuniy davlat attestatsiyasi			
		Jami	1320	44	(2,4,6)
		HAMMASI	5400	180	

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

Kasbiy faoliyat turi, ta'lim yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, bakalavriatning asosiy o'quv reja va o'quv dasturlari, profil, o'qib-o'rganish natijalari, tarmoqlar va sohalar, malaka talablari, bakalavriatning o'quv jarayoni, yengil sanoat mahsulotlari, yengil sanoat texnologiyasi, mustaqil ta'lim, ishlab chiqarish, tashkiliy-boshqaruv faoliyati, malaka amaliyoti, bitiruv malakaviy ishi, davlat attestatsiyasi, o'quv fanlari bloki, oliy ta'lim muassasasi, ta'lim jarayoni, boshqaruv jarayoni, ishlab chiqarish, loyihalash, ilmiy tadqiqot jarayoni.

Ishlab chiquvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta'lim muassasalari hamda kadrlar iste'molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:

Toshkent davlat agrar universiteti
Rektori N.N.Oblomuradov

2026 yil « 05 » 06

M.O'.

KELISHILDI:

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy ta'limni
rivojlantirish va global hamkorlik
markazi
Direktori A.Xoliqov
2026 yil « 14 » 08

M.O'.

Andijon qishloq xo'jaligi va
agrotexnologiyalar instituti
Rektori T.Sultonov
2026 yil « 05 » 06
M.O'.

Tuproqshunoslik va agrokimyoviy
tadqiqotlar instituti
Direktori Sh.Bobomurodov
2026 yil « 05 » 06
M.O'.

Respublika agrokimyoviy tahlil
markazi
Direktori V.Muxitdinov
2026 yil « 05 » 06
M.O'.